

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hainevien irrottamisesta aluksella annetun asetuksen (EY) N:o 1185/2003 muuttamisesta”

COM(2011) 798 final – 2011/0364 COD

(2012/C 181/34)

Esittelijä: **José María ESPUNY MOYANO**

Euroopan parlamentti päätti 30. marraskuuta ja neuvosto 13. joulukuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus hainevien irrottamisesta aluksella annetun asetuksen (EY) N:o 1185/2003 muuttamisesta

COM(2011) 798 final – 2011/0364 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 14. maaliskuuta 2012.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 28.–29. maaliskuuta 2012 pitämässään 479. täysistunnonssa (maaliskuun 28. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 103 ääntä puolesta ja 30 vastaan 22:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät

1.1 Komitea vastustaa jyrkästi minkä tahansa kalastuslaivaston harjoittamaa nk. eväpyyntiä.

1.2 ETSK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että väli-aikaisten lupien poistaminen käytöstä ja evien jättäminen kiinni ruhoon takaisivat, ettei EU:ssa harjoitettaisi eväpyyntiä. Komitea on kuitenkin huolestunut näiden toimenpiteiden taloudellisista ja sosiaalisista seurauksista, joten sen mielestä olisi etsittävä vaihtoehtoisia menetelmiä, joilla varmistettaisiin eväpyyntikiellon noudattaminen aiheuttamatta vakavia seurauksia yritysten kannattavuudelle ja alusten miehistöjen turvallisuudelle, vaikka näillä vaihtoehdoilla ei poistetakaan komission havaitsemia seurannan ja täytäntöönpanon ongelmia.

1.3 ETSK ehdottaa seuraavia vaihtoehtoisia toimenpiteitä:

1.3.1 velvollisuus purkaa ruhot ja evät alukselta samassa satamassa

1.3.2 tuoretuotteisiin erikoistuneelle laivastolle myönnettyjen erityislupien poistaminen käytöstä

1.3.3 erityislupien myöntäminen pakastusaluksille sillä edellytyksellä, että ne käyttävät jäljitettävyyssmekanismia, jolla varmistetaan alukselta purettujen ruhojen ja evien vastaavuus

1.3.4 hainevilla käytävää kauppaa koskevan tilastointiasiakirjaohjelman käyttöönotto kaikissa alueellisissa kalastusjärjestöissä.

1.4 Komitea suosittaa, että kaikki alueelliset kalastusjärjestöt laativat hainpyyntiä koskevia hoitosuunnitelmia, joissa määritetään muun muassa toimenpiteistä, joilla rajoitetaan

pyyntiponnistusta, asetetaan pyyntialuetta ja -aikaa koskevia kieltoja ja kielletään saaliin siirtäminen avomerellä.

1.5 Komitea kehottaa Euroopan komissiota tekemään kaiken voitavansa, jotta sellaisten unionin ulkopuolisten maiden alukset, joissa vielä harjoitetaan tätä valitettavaa käytäntöä, ryhtyvät todella noudattamaan sekä eväpyyntikieltoa että velvollisuutta toimittaa kolmansien maiden laivaston hainpyynnistä luotettavia tietoja alueellisten kalastusjärjestöjen puitteissa.

1.6 ETSK kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan kirjallisesti, että jalostusoperaatio, joka evien leikkaamiseksi kokonaan olisi toteutettava unionin ulkopuolisissa maissa, joissa saalista puretaan, katsottaisiin ”pelkäksi leikkaamiseksi”, ja näin muodoin tuote olisi edelleen peräisin yhteisöstä.

2. Johdanto

2.1 Hainevien irrottamisesta aluksella annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1185/2003 ⁽¹⁾ asetetaan yleinen kieltä harjoittaa nk. eväpyyntiä, jossa hainevä irrotetaan ja jäljellä olevat hain osat heitetään takaisin mereen.

2.2 Asetuksessa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus myöntää erityisiä kalastuslupia sellaista aluksella tapahtuvaa käsittelyä varten, jossa evät irrotetaan hain ruhosta, jota ei saa heittää takaisin mereen. Evien ja ruhojen painon välisen vastaavuuden varmistamiseksi määritellään nk. evä-elopainosuhte.

2.3 Komissio katsoo, että edellä mainittujen erityislupien myöntämisellä ei taata eväpyynnin valvontaa, ja ehdottaa yhtäältä lupien poistamista käytöstä ja toisaalta sen sallimista, että hainevät voidaan leikata osittain ja taittaa ruhoa vasten.

⁽¹⁾ EUVL L 167, 4.7.2003, s. 2.

3. Yleistä

3.1 Komitea vastustaa jyrkästi minkä tahansa kalastuslaivaston harjoittamaa nk. eväpyyntiä.

3.2 ETSK on havainnut monien tiedemiesten, jäsenvaltioiden, kansalaisjärjestöjen ja itse kalastusalan katsovan, ettei ole olemassa näyttöä siitä, että EU:ssa harjoitettaisiin eväpyyntiä⁽²⁾. Ollaan kuitenkin varmoja siitä, että eväpyyntiä harjoitetaan muissa maissa EU:n ulkopuolella.

3.3 Komitean mukaan on tärkeää tuntea sellaisten pelagisten hailajien pyyntiin erikoistuneiden pintasiima-alusten toiminta, jotka tähän saakka ovat käyttäneet erityiskalastuslupia, jotta voidaan ymmärtää, miksi lupien säilyttäminen on tarpeen.

3.3.1 Unionin kalastuslaivasto, joka pyytää haita pintasiimaluoksilla, koostuu noin 200 yksiköstä⁽³⁾. Kukin alus tarvitsee 12–15 hengen miehistön.

3.3.2 Alukset pyytävät pääasiassa miekkakalaa ja kalastavat myös pelagisia hailajeja: sinihain (*Prionace glauca*) osuus pelagisten hailajien kokonaissaaliista on noin 87 prosenttia ja makrillihain (*Isurus oxyrinchus*) noin 10 prosenttia. Kumpaakin lajia esiintyy runsaasti merten epipelagisissa kerroksissa, ja ne ovat levinneet maantieteellisesti laajalle alueelle Atlantin ja Intian valtamerillä sekä Tyynellämerellä. Kansainvälisen Atlantin tonnikalojen suojelukomission ICCATin tuoreimpien arvioiden mukaan sini- ja makrillihaiakantojen biologinen tila on hyvä, samoin kuin hyödyntämistä. Kummankin lajin biomassassa on kestäväää enimmäistuottoa korkeammalla tasolla tai sen tuntumassa.

3.3.3 EU:n laivaston ensimyyntiin evät tulevat kokonaisina, mikä poikkeaa muiden kuin eurooppalaisten länsimaiden joidenkin muiden laivastojen harjoittamasta myynnistä alusten hyödyntäessä vain osaa evistä tai heittäessä ne pois.

3.3.4 On aiheellista pitää erillään tuoretuotteisiin erikoistuneiden alusten ja pakastusalusten toiminta:

3.3.4.1 Tuoretuotteiden tuotanto ja sekatuotanto (jäädetyt tuotteet ja toissijaisesti tuoretuotteet): Alukset toimivat Atlantilla ja purkavat saaliinsa yleensä Vigon satamassa tai muissa yhteisön satamissa eviä leikkaamatta. Kalastusmatkojen kestoaika on yleensä vähän yli kuukausi.

3.3.4.2 Pakasteet: Alukset toimivat Atlantin ja Intian valtamerillä sekä Tyynellämerellä, ja niiden kalastusmatkat kestävät yleensä vähintään kolme kuukautta. Näillä aluksilla pyydytetyt hait perataan, ja niiltä poistetaan pää ja kaikki evät. Kaikki osat

⁽²⁾ Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille 23. joulukuuta 2005 annetun asetuksen (EY) N:o 1185/2003 täytäntöönpanosta (COM(2005) 700); Euroopan parlamentin kalatalousvaliokunnan valiokunta-aloitteinen mietintö INI/2054/2006; syvän meren asioita käsittelevän neuvonantavan toimikunnan (LDRAC) kanta haita käsittelevää EU:n toimintasuunnitelmaa koskevaan komission kuulemiseen sekä LDRAC:in pöytäkirja hainevien irrottamisesta annetun asetuksen muuttamisesta koskevasta julkisesta kuulemisesta, 18. helmikuuta 2011.

⁽³⁾ Lukuun eivät sisälly Välimerellä kalastavat alukset, jotka eivät tarvitse erityislupia.

huuhdellaan runsaalla vedellä, ja ne siirretään jäädystilaan. Haiden maksat pakataan pusseihin ja sen jälkeen muovilaatikoihin. Jäädystysvaiheen jälkeen ruhot pakataan ensin muovikelmuun ja sen jälkeen puuvillakankaisiin (tuotteen suojaamiseksi ja laadun optimoimiseksi). Evät ja maksat pakataan laatikoihin. Ennen kuin tuotteet varastoidaan aluksen ruumaan, kaikkiin osiin merkitään tuotteen tyyppi, kuvaus ja pyyntipaikka. Saaliit puretaan yleensä Vigon satamassa tai muissa yhteisön satamissa tai ulkomaisissa satamissa:

— Pohjois-Atlantti: Kap Verde (Praia), Azorit (Horta), Kanariansaaret (Las Palmas)

— Etelä-Atlantti: Uruguay (Montevideo), Namibia (Walvis Bay), Etelä-Afrikka (Kapkaupunki)

— Intian valtameri: Etelä-Afrikka (Durban), Mauritius (Port Louis), Indonesia (Jakarta)

— Tyynimeri: Peru (Callao, Chimbote, Puerto Pisco), Panama (Vacamonte), Uusi-Seelanti (Napier), Ranskan Polynesia (Papeete, Tahiti).

3.3.5 Ruhot ja evät puretaan yleensä samoissa satamissa. Sitä vastoin evien ja ruhojen markkinoille saattaminen hoidetaan yleensä eri kanavien kautta. Ruhot kuljetetaan purkamisen jälkeen Vigoon tai Etelä-Amerikkaan (lähinnä Brasiliaan, Peruun ja Kolumbiaan). Vigoon kuljetetut ruhot myydään yleensä Italiassa, Kreikassa, Romaniassa, Ukrainassa, Puolassa, Venäjällä, Portugalissa, Andalusiassa ja Etelä-Amerikassa. Evät puolestaan lähetetään yleensä Vigoon ja sieltä edelleen Japaniin, Hongkongiin, Kiinaan, Kaliforniaan jne. tai ne toimitetaan kyseisiin maihin suoraan purkusatamasta.

3.3.6 Ensimyyntissä haiden ruhojen myyntihinta on yleensä keskimäärin 0,50–2 euroa/kg, kun taas sinihaiden ja makrillihaiden evien hinta on ensimyyntissä 10–15 euroa/kg.

3.3.7 Tällä hetkellä laivanvarustajien ruhojen myynnistä saama voitto on noin 55 prosenttia kokonaistuloista, kun taas evien myynnin osuus on noin 45 prosenttia.

3.3.8 Haissa ei ole ruotoja, ja ravitsemuksellisesti siitä saadaan 130 kaloria sataa grammaa kohden. Sen liha on puolirasvaista, 4,5 grammaa sataa grammaa kohden, ja siinä on runsaasti (21 grammaa sataa grammaa kohden) laadukkaita proteiineja, jotka sisältävät kaikkia tärkeitä aminohappoja Hain rasva on pääasiassa tyydyttämätöntä, ja se soveltuu siten sydän- ja verisuonisairauksien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa käytettäviin ruokavaliioihin, kunhan sen valmistuksessa käytetään sopivaa rasvaa, kuten oliiviöljyä tai siemenöljyä. Se on helposti sulavaa, ja se sisältää vähemmän B-ryhmän vitamiineja kuin muut kalalajit, mutta siinä on runsaasti rasvaliukoisia A- ja E-vitamiineja. Sen sisältämiin tärkeimpiin kivennäisaineisiin kuuluvat fosfori, kalium, magnesium ja rauta.

3.3.9 Tällä hetkellä hain kaikkia osia hyödynnetään FAO:n suositusten mukaisesti. Ruhon ja evien lisäksi käytetään myös maksa, josta saatavia A-vitamiinia ja skvaleenia käytetään lääke- ja kosmetiikkateollisuudessa, kun taas nahka hyödynnetään nahkatuotteiden valmistuksessa.

3.4 Komitean mielestä on aiheellista tuntea syyt, joiden vuoksi unionin laivasto tarvitsee erityislupia:

3.4.1 Turvallisuus. Pakastetussa ruhossa kiinni olevat evät voivat viiltää kuin veitsen terä, ja jatkuvasti keinuvilla aluksilla haiden käsittely ja purkaminen aluksesta on suuri riski miehistön jäsenille.

3.4.2 Laatu. Luonnostaan ruhossa kiinni olevien evien varastointi aiheuttaa saaliiden, niin evien ruhon muidenkin osien, laadun heikkenemistä yksilöiden hangatessa ja viiltäessä toisiaan. Juuri pyydetyn ja pakastetun tuotteen laatu on hyvä sekä ravitsemuksellisesti että myös hygienian ja terveyden kannalta. Evien leikkaaminen ennen ruhon pakastamista takaa, että kylmäketju ei missään vaiheessa katkea.

3.4.3 Tilankäyttö. Kun ruhot ja evät varastoidaan erikseen (tai tiloihin, jotka vapautuvat ruhojen painuessa kasaan), ruu-massa käytettävissä olevaa tilaa voidaan hyödyntää tehokkaammin ja siten parannetaan alusten kannattavuutta.

3.4.4 Evät ja ruhot saatetaan markkinoille eri kanavien kautta. Ehdotetussa toimenpiteessä edellytetään, että unionin ulkopuolisen maan purkupaikkaan saavuttaessa evät olisi leikattava maissa. Tällä olisi seuraavanlaisia seurauksia:

3.4.4.1 Evien käsittely ulkomaisessa satamassa saattaa johtaa siihen, että tuotteen alkuperä on muutettava, ellei toimenpidettä katsota "pelkäksi leikkaukseksi" (*), eikä tuote kuulu siten enää EU:sta peräisin olevien tuotteiden vaan Euroopan unioniin vietyjen tuotteiden luokkaan, mistä seuraa terveydellisiä ja tullimenettelyyn liittyviä vaatimuksia ja edellytyksiä.

3.4.4.2 Tämä myös lisää riskitekijöitä saaliin purkuvaiheessa, josta tulee entistä monimutkaisempi sen lisäksi, että purkamiseen tarvitaan enemmän aikaa.

3.4.4.3 Samalla purkamiseen käytetty lisäaika heikentää tuotteiden laatua, koska se aiheuttaa huomattavan katkoksen kylmäketjuun. Tällainen katkos on riski, sillä sen seurauksena kaloissa voi kehittyä histamiineja ja niissä olevien haihtuvien tyyppipitoisten emästen kokonaismäärä voi lisääntyä, mikä johtaa tuotteen pilaantumiseen.

3.4.4.4 Lisäksi tärkeimmät pakastekalan purkusatamat sijaitsevat yleensä kolmansissa maissa, joissa ei ole tarvittavia

infrastruktuureja. Sitä paitsi suurin osa niistä sijaitsee trooppisessa ilmastossa, mikä nopeuttaa kylmähävikkiiä ja kärjistää en-tisestään edellisessä kohdassa kuvattuja seurauksia.

3.5 Eväpyyntiä harjoittavat muut kuin eurooppalaiset alukset, jotka pyytävät saalista pitkäkestoisesti kaukaisilla vesillä huolimatta siitä, ettei niillä ole kylmälaitteita. Siksi ne ottavat talteen vain evät kuivattamalla ne (haihduttamalla niistä veden) ja heittävä-t ruhot pois, sillä muutoin ne mätänisivät aluksilla. Euroop-palaisille pakastusaluksille, joihin komission ehdotus vaikuttaisi, eväkalastus merkitsisi sitä, että ne heittäisivät yli laidan ruhojen myynnistä saadun arvokkaan tulolähteen, mikä liiketaloudelli-sesti tarkasteltuna ei ole mielekäästä.

3.6 ETSK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että väli-aikaisten lupien poistaminen käytöstä ja evien jättäminen kiinni ruhoon takaisivat, ettei EU:ssa harjoitettaisi eväpyyntiä. Komitea on kuitenkin huolestunut näiden toimenpiteiden taloudellisista ja sosiaalisista seurauksista, joten sen mielestä olisi etsittävä vaihtoehtoisia menetelmiä, joilla varmistettaisiin eväpyyntikiel-lon noudattaminen aiheuttamatta vakavia seurauksia yritysten kannattavuudelle ja alusten miehistöjen turvallisuudelle, vaikka näillä vaihtoehdoilla ei poistetaakaan komission havaitsemia seu-rannan ja täytäntöönpanon ongelmia.

3.7 ETSK ehdottaa seuraavia vaihtoehtoisia toimenpiteitä:

3.7.1 velvollisuus purkaa ruhot ja evät alukselta samassa sa-tamassa

3.7.2 tuoretuotteisiin erikoistuneelle laivastolle myönnettyjen erityislupien poistaminen käytöstä

3.7.3 erityislupien myöntäminen pakastusaluksille sillä edel-lytyksellä, että ne käyttävät jäljitettävyyssmekanismia, jolla var-mistetaan alukselta purettujen ruhojen ja evien vastaavuus

3.7.4 hainevilla käytävää kauppaa koskevan tilastointiasiakir-jaohjelman käyttöönotto kaikissa alueellisissa kalastusjärjestöissä, samaan tapaan kuin tonnikalan osalta toimitaan Kansainväli-sessä Atlantin tonnikalojen suojelukomissiossa ICCATissa.

3.8 Komitea suosittaa niin ikään, että kaikki alueelliset kalas-tusjärjestöt laativat hainpyyntiä koskevia hoitosuunnitelmia, joissa määrätään muun muassa toimenpiteistä, joilla rajoitetaan pyyntiponnistusta, asetetaan pyyntialuetta ja -aikaa koskevia kieltoja ja kielletään saaliin siirtäminen avomerellä.

3.9 Komitea katsoo, että Euroopan komission tulisi lisätä ponnistelujaan, jotta sellaisten unionin ulkopuolisten maiden alukset, joissa vielä harjoitetaan tätä valitettavaa käytäntöä, ryh-tyvät todella noudattamaan sekä eväpyyntikieltoa että velvolli-suutta toimittaa kolmansien maiden laivaston hainpyynnistä luotettavia tietoja alueellisten kalastusjärjestöjen puiteissa.

(*) Komission asetus (EU) N:o 1063/2010, annettu 18 päivänä marras-kuuta 2010, tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun asetuksen (ETY) N:o 2454/93 muuttamisesta, EUVL L 307, 23.11.2010, 78 artiklan 1 kohdan i alakohta.

4. Erityistä

4.1 Komitea pitää myönteisinä muutamien jäsenvaltioiden käynnistämiä aloitteita heikoimmassa asemassa olevien haikantojen suojelemiseksi, etenkin Espanjan asettamaa pyyntikieltoa kettuhaille (*Alopiidae*-heimo) ja vasarahaille (*Sphyrnidae*-heimo) ⁽⁵⁾. Komitea kehottaa ottamaan kaikissa kalastusorganisaatioissa käyttöön asianmukaisia heikoimpien hailajien suojele- ja hoitotoimenpiteitä.

4.2 Komitea katsoo nykyisen, painosuhteeseen perustuvan mallin olevan tarkoituksenmukaisen ja toimivan. Eurooppalaisten tutkimuslaitosten toteuttamista asiaa koskevista lukuisista tieteellisistä tutkimuksista on kuitenkin pääteltävissä, että 5 %:n painosuhte ei sovellu unionin laivaston harjoittamaan kalastukseen (koska suhdeluku on liian alhainen), sillä unionin kalastuksen lähtökohtana on evien painon täysimääräinen, maksimaalinen hyödyntäminen. Se ei myöskään sovellu käytettäväksi kalastuksen kohteena olevien pääasiallisten hailajien tapauksessa (sini- ja makrillihai) eikä siis myöskään kaikkiin sekalajeihin. ETSK:n mielestä suurimmat sallitut suhteet olisi määriteltävä uudelleen tähänastisten tutkimustulosten valossa. Uuden painosuhteen olisi heijastettava nimenomaisesti haiden elopainoa nykyisten tulkintaongelmien välttämiseksi.

Bryssel 28. maaliskuuta 2012

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ 28. syyskuuta 2009 annettu määräys ARM/2689/2009, jolla kielletään kettuhain (*Alopiidae*-heimo) ja vasarahain (*Sphyrnidae*-heimo) pyynti. Espanjan valtion virallinen lehti BOE N:o 240, maanantia 5. lokakuuta 2009, s. 84098.